

**Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. d)**

Filosofie

Varianta 2

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 punct)

A. Îrjåk a vizgalapra a helyes vålász betűjét az alábbi esetekre vonatkozóan. Egyetlen helyes vålász létezik.

1. A szabad akarat jelenti:
 - a. Az ember szabadságát, hogy több lehetőségből válszthat
 - b. Az ember abszolút szabadságának megnyílvánulását
 - c. Az egyén szabadságát, hogy bármilyen vallást vagy meggyőződést gyakoroljon
 - d. Az ember szabadságát, hogy nem veti alá magát az igazságtalan törvényeknek
2. Ágoston az embert úgy érti mint:
 - a. Egy egyedi lény, akinek a lelke feltételezi az emlékezést, a képzeletet és az akaratot
 - b. Egy hármas lét amely különböző szintekre osztható a kontextus függvényében
 - c. Egy keverék amely lélekből van alkotva és az a tény, hogy önmaga lehet
 - d. Testből és lélekből van, egy lény amely ismeri, hogy van és akar, akar létezni és tudni
3. A deontológiai etika szerint, egy cselekvésnek akkor van morális értéke, ha:
 - a. Olyan elvek és normák vezérlik, amelyek szükségszerűséget és egyetemességet tulajdonítanak neki
 - b. Ezek által élvezeteket érhetünk el
 - c. Célja elégtelenül van meghatározva
 - d. Vitatott problémákat céloz meg, explicit morális jellemzőkkel
4. Azon politikai elmélet mely szerint az állam fő feladata az, hogy biztosítsa az egyéni jogokat és szabadságokat az a:
 - a. Liberalizmus
 - b. Etatizmus
 - c. Elitizmus
 - d. Anarhia
5. „A „titokban való és felfedésre váró lét” az emberi természetet határozza meg az alábbi filozófus felfogása szerint:
 - a. L. Blaga
 - b. J. Locke
 - c. Platón
 - d. J. St. Mill
6. Az eudaimonista etika alapgondolata a következő:
 - a. A morál alapja a hasznosság
 - b. A boldogság az ésszerűség keresése, az intellektus vezérlése által érhető el
 - c. A maximális boldogság a testi fájdalom hiánya, és a lelki fájdalom hiánya által érhető el
 - d. A morál alapja az élvezetek

18 pont

B. A szabadság mindanyunk számára egy családi tapasztalat. Általános formában azt mondhatjuk, hogy a szabadság az akadályok és a megszorítások hiánya.

1. Nevezzenek meg három szabadságtípust **6 pont**
2. Szemléltessék egy konkrét példán keresztül a szabadság és a politikai megszorítások közötti kapcsolatot. **3 pont**
3. Fogalmazzanak meg egy filozófiai kijelentést, amelyben teremtsenek kapcsolatot a *jogállamiság* és a *szabadság* fogalmai között. **3 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Elemezzék tömören filozófiai szempontból az *igazságosság* problematikáját mint *társadalmi-politikai érték* az alábbi támpontok szerint:

- nevezzenek meg egy filozófust aki az igazságosság problematikáját mint társadalmi-politikai értéket tárgyalta **4 pont**
- magyarázzanak meg egy filozófiai tézist/felfogást ami az igazságosságra vonatkozik **10 pont**
- szemléltessék a filozófiai tézist/felfogást, amit megmagyaráztak egy konkrét példán keresztül a jelenkori társadalomból **6 pont**
- fogalmazzanak meg egy ellenérvet azzal a tézissel/felfogással szemben, amelyet megmagyaráztak **6 pont**
- pontosítsák annak a módját, ahogyan elemzhető az egyenlőség és az igazságosság közötti kapcsolat, egy olyan személy szempontjából, aki a társadalmi gazdasági egyenlőség képviselője **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

A. A. *Az az elmélet, amely hasznosságban vagy a legnagyobb boldogság elvében jelöli meg a morál alapját, cselekedeteinket jónak ítéli meg, ha azok boldoggá tesznek bennünket, és rossznak ha szerencsétlenséget hoznak ránk. A „boldogság” fogalmán az örömet és a fájdalom hiányát érti; a „boldogtalanságon” a fájdalom és az öröm hiányát. (...) El kell ismernünk azonban, hogy az utilitarista filozófusok is a szellemi örömeket általában magasabbrendűeknek tekintették a testi örömeikkel szemben. Ezt a véleményüket nem annyira szellemi örömeik belső természetéből, mint inkább hosszabb időtartamából, kézzelfoghatóbb bizonyosságából és fokozottabb intenzitásából származó előnyökre alapozzák.*

(John Stuart Mill, *Utilitarizmus*)

1. Az adott szöveg alapján pontosítsák az erkölcs két jellemzőjét. **4 pont**
 2. Nevezzenek meg egy különbséget az erkölcs értelmére vonatkozó filozófiai felfogás között, ami a szövegben be van mutatva és egy másik filozófiai felfogást az erkölcs értelméről, amely elvét/alap gondolatát már pontosították **6 pont**
 3. Bizonyítsák be körülbelül fél oldal terjedelemben a *hasznosság* és a *boldogság* fogalmai közötti összefüggést. **10 pont**
- B. Tudván, hogy Arisztotelész szerint az ember egy társas lény:
1. Érveljenek a kijelentésben bemutatott felfogás mellett. **6 pont**
 2. Fogalmazzák meg személyes véleményüket a kijelentésben szereplő filozófiai felfogás aktualitására nézve. **4 pont**